

2 Corinthians

*Paul Benmarnebimbom Nahni Nabuyika
Djurra Bedberre God Nuye Bininj Kore Kunred
Corinth*

2 Corinthians 1:1-2

¹ Ngaye Paul ngabimbom nahni djurra. God nganmarnbom ngaye apostle nuye Christ Jesus, kore God djareminj. Ngaye nganehdi nungka Timothy dorreng, nawu karridangerrinj kadberre. Ngaye marnebimbom nahni djurra ngudberre bininj nawu ngurriyimerranj God nuye Church kore Corinth, dja mak nawu ngurridjalwern nawu God nuye bininj kore kubolkwarlah kabolkngeyyo Achaia.

² Ngaye ngadjawan God kadberre nawu Kornkumo, dja mak Jesus Christ nawu Kawohnan Rowk, bu ngundikongibun ngudberre, dja mak ngundiwon kunmodmikenh.

God Munguyh Kankangemarnbun Kadberre

2 Corinthians 1:3-11

³ Karriburumen God nawu kornkumo nuye Jesus Christ nawu kawohnan rowk kadberre. God nawu kornkumo kadberre, wanjh kankongibun bulkkidj duninjh, dja mak kankangemarnbun munguyh.

⁴ Nungka kankangemarnbun kadberre djalmunguyh kore ngad karrikarme kunyid, ba bu ngadmanwali karrbenkangemarnbun birribuyika bininj nawu kabirrikarme kunyid.

Kaluk karrbenmarnekurduyime karohrok yiman bu God ngokko kankangemarnbom kadberre.

⁵ Christ yingkihkarri kunyiid kunwern, dja ngad yerrih karrikarme nuye kunyid. Wanjh kundjalmekbe kakudjiwi, Christ kankangemarnbom kadberre bulkkidj duninj.

⁶ Bu ngad ngarikarme kunyid, wanjh kunu God ngunkangemarnbun ngudberre, dja ngungehke dorreng. Dja karohrok kakudjiwi, bu God ngankangemarnbun ngadberre, wanjh ngudda kaluk ngurrikangemakmen warridj. Kuhni ngunbidyikarme ngudberre ba bu ngurridjaldi kunmodmikenh dorreng kore ngurridjakbekkan yiman ngad bu karridjarrkkarme kunyid.

⁷ Wanjh ngad minj ngundikewkme ngudberre. Ngariwernhburrbun nguddakenh, bu karridjarrkdjakbekkabekkan, wanjh karridjarrkkangemakmen warridj.

⁸ Nawu karridangerrinj, ngad ngarridjare bu ngurriburrbun kore kunrayek bebmeng ngadberre bu ngarridi kore kubolkkimuk Asia. Kunyid kunwern wanjh ngandidjurrkwoni ngadberre, dja ngandingudjyakwoyi rowk. Ngad wanjh ngarribekkarreni bu ngarrikuyindowimeninj.

⁹ Djalwoybukkih, kanjdji ngadberrekih kukange wanjh ngad ngarriyimi bu mahni kunyid kunkimuk wanjh kandikuyinjbuyi bu ngarridjaldowimeninj. Dja bonj, kunmekbe yimerranj ngadberre ba minj ngarrinaharrimeninj ngariweleng, dja bu

ngarriwernhwoybukwon kore nungka God nawu kandolkkayhwe ngad bininj rowk kore kundowikenh.

¹⁰ Nungka ngannghehkeng ngadberre kore mahni kunyid kundowikenh kunwernhbang, dja nungka kunmekbe kunu nganyawoyhnghehke kadberre. Ngad wanjh ngarridjalkangewoybukwon nungka nawu munguyh kandjalnghehke kadberre ngad.

¹¹ Wanjh nguddanu kandibidyikarmeng ngadberre bu ngurridi yiwarrudj. Kaluk God ngunwokmey kore ngurriwern kandimarnedi yiwarrudj ngadberre, wanjh nganmarnekurduyimeng kundjalmakkenh kore djalwernhmimkongiwern duninj. Wanjh kunmekbekenh kunu birriwarlahkenh bininj kabirrimanjibun nawu God.

Paul Djareni Bu Benyikayi Nawu Kabirrihni Corinth

2 Corinthians 1:12-24

¹² Kandibekka. Ngad ngarribekkarren dja ngarrimulewarren bu djalwoybukkih marneyime. Ngad munguyh ngarridjalkurduyimi ngudberre kore nungan God kadjare. Kumekbekenh kunu minj ngundikowe, dja ngundidjalmarneyime bu djal mandjad duninj. Ngad minj ngarrikarme kunmayali yiman kayime bininj nawu kondah kurorrebeh! Dja minj ngundimarnekurduyimeninj ngudberre yiman kayime nawu kurorrebeh bininj. Ngundidjalkurduyimi ngudberre kore God kanmarnedjare kadberre rowk.

13-14 Ngad ngarribimbom ngudberre ba bu ngudda ngurribimnan dja ngurriburrkburrkbekkan kore ngarriyime, dja wanjh minj ngundimarnbun bu ngundibengmayahme. Dja ngaye ngayime woybukkiah bu kunubewu ngudda ngurriwernhborlhmen dja ngurriburrkburrkbekkan yika kunwern kore ngadkenh. Kaluk bu kabolkyimerran kunmekbe kunbarnangarra nuye Jesus nawu Kawohrn Rowk, wanjh ngadjare ngudda dja ngad wanjh karridjarrkmulewarren bu djal kunmakkenh kore kumirrk nuye.

15-16 Ngaye ngayawoyhmarrkmarrkmang bu kuninjkunukenh kore ngaye ngakarremarnbom ngamdurndi bu yikayi ngudberre bokenhkah, dja mak woyi ngudberre kunmakmak bu bokenhkah. Ngaye ngakarremarnbom bu karrinarrimeninj bu kuwirle dja ngahre kore kunred Macedonia, dja mak yawoyhmarneyimeninj bu kuhnibeh ngamdurndeyi. Kaluk ngadjareni ngudda kandibidyikarrmeninj bu kandimunkewemeninj bu ngarawinj kore kubolkkimuk Judea.

17 Adju! Yiddok ngudda ngurriburrbun bu ngaye ngamarnbom mahni mankarre yimankek minj kakarremenmendi? Mak kunubewu ngudda ngurrihburrbun ngaye ngamarnbom mankarre yiman bininj kabirrikurduyime bu kondanjkuu kurorrekenh? Dja kunubewu ngurriyime bu ngaye ngayime, "Yoh! Yoh!" Dja kundjalkudjiwi rerrih ngayime, "Burrkyak! Burrkyak!"

18 Yuwn bu kuhni ngaye ngayime. Ngarringundjikan nawu God nawu minj kankowe dja minj

kadjalmayaliborledme. Dja ngad kunu minj bih-marneyime ngudberre, “Yoh! Dja med, wurra, ngarriyime burrkyak!” Minj kuhni ngarriyime.

¹⁹ Ngurriburrbu bu nawu Silas* dja mak Timothy dja mak ngaye ngundimarnemulewam bu ngarrihyolyolmi ngudberre kore Jesus Christkenh nawu beywurd nuye God. Wanjh minj ngurribekkan nungka kayime, “burrkyak!” dja ngurridjalbekkan munguyh bu God kahyime, “Yoh! kore Jesus Christ.”

²⁰ Wanjh God kunwernkenh kunbubuyika kanberrebom kadberre bininj rowk. Dja nawu Christ, wanjh kamarnbu bu kawoybukendan rowk kore kayime “Yoh!” Wanjh ngadmanwali karridjalyime, “Amen!” dja karridjalburluburlume nawu God.

²¹⁻²² Ngurriburrbu, God nungka kandjarrk-marnbom kadberre, ngudda dja ngad, bu karimurrngrayekmen kore Christ. God kanmarnbom ngad bu karriyimerranj djal nuye bininj. Nungka wanjh kanwernhkarrme dja kayime kore kurobbe ngad wanjh nuye nungka nawu nadjalkudji. Kunmekbekenh nungka kurrmeng Namalngmakkaykenh nuye kore kunkange kadberre, ba bu karriyingkihburrbun bu woybukih duninj nungka kaluk kanmarnekurduyime kore nungka kanyingkihmarneyimeng.

²³ Kunbadbuyika mak ngaye marneyime ngudberre kuninjkuu. Dja God nungan kaburrbun bu ngaye ngamulewarren bu djal kunwoybuk. Njalekenh bu ngaye minj korroko ngam-

* **1:19** Silas kangeyrohrok Sylvanus.

durndeyi kore Corinth? Wanjh ngaye minj ngadjareniwirrinj njilngwarrewoyi ngudberre bu nuk ngayidduyi ngudberre!

²⁴ Woybukkih, ngad minj ngarridjare ngundimarnewohrnan ngudberre, dja karridjarrkwobukwon bu kunkudjiwi. Ngudda ngokko ngurriwoybukwong dja kunmekbekenh kunu ngurridjaldi bu minj ngurrimankan. Dja ngadkunu ngarrihdjaldurrkmirri ngudda ngudberre ba bu ngurrimarmarr.

2

Paul Yolyolmerrinj Bu Benmarnenalkbuni 2 Corinthians 2:1-4

¹ Bu kerrengenhni yikang ngudberre ngaye wanjh wernhnjilngwarrewong. Dja ngaye ngawarnyak bu yawoyhwarrewon bu ngamdurndeng kore ngudda.

² Bu ngaye wernhnjilngwarrewoyi ngudberre, wanjh nangale mak nganjilngmarnbun ngardduk? Ngudda wardi kandimarnenjilngwarre kore ngaye njilngwarrewoyi?

³ Kunmekbekenh ngaye minj ngamrawinj, dja ngaleng ngaye marnebimbom nahni nabuyika djurra ngudberre, ba bu ngaye minj kandinjilngwarrewoyi kore ngamre yikan ngudberre. Ngaye ngadjaldjareni ngamarmarmeninj ngudberrekenh. Ngurriburrbun bu woybukkih, bu ngaye nganjilngmak, wanjh ngudda warridj, dja wanjh karridjarrkmarmarr!

⁴ Yoh, bu ngaye ngabimbom kunyungkih kore nahni nabuyika djurra, ngaye kunyid ngakar-rmi dja ngawernhkangewarreni kore kukange ngardduk, dja ngaye ngahbimbuni kunmimnalk dorreng. Ngaye ngabimbom bu minj njilngwarrewoyi ngudberre, dja djalbengdayhkemeninj ngudberre bu ngaye wernhmarnedjare ngudberre bulkkidj duninj.

Paul Benmarneyimeng Bu Kabirrimarnebengmidjan Nakudji Bininj

2 Corinthians 2:5-13

⁵ Ngayolyolme nanihnjanu bininj kumekbe ngurrihdjarrkdi nawu ngunnjilngwarrewong ngudberre. Ngaye burrkyak, minj ngaye ngannjilngwarrewoyi. Dja wardi ngurridjalmirndewernkenh ngudda, dja wardi minj ngurriwern duninj. Ngaye ngawarnyak bu ngamulewan bu kunrayek dorreng nuye.

⁶ Ngudda ngurriwern wanjh korroko ngurridungi kunkimuk, dja bonj, karribawon nanihnjanu bininj.

⁷ Bolkkime ngudda ngurrimarnebengmidjda nuye dja ngurrinjlngmarnbu. Dja bu burrkyak, wardi kawernhnjlngwarremen dja kadjalmar-rkbaworren.

⁸ Kunu ngaye wanjh marneyime mandjad ngudberre bu ngudda ngurrimarneyimen bu ngurridjalmarnedjare nungka.

⁹ Ngaye ngayingkihbimbom nahni nayungkih djurra ngudberre bu rohrokmeng, dja ngadjareni kurdunayi bu kunubewu ngudda munguyh kandiwokmarrkmang rowk kore bengdayhkeng ngudberre.

¹⁰ Kandibekka. Bu ngudda ngurrimarnebengmidjdan nangale bininj nawu ngurridjarrkdi, wanjh ngaye warridj ngamarnebengmidjdan nuye. Bu nangale nganmarnekurduyime kunwarre, wanjh ngaye ngabengmidjdanj nuye kore kumirrk nuye Christ nawu karrihdjarrkdi kadberre. Dja kuhni ngayime ba bu bidyikarme ngudberre.

¹¹ Ngaye kuhni ngakurduyime ba bu nawu Satan minj kanyurhke kunngudj dorreng kore njalehnjalekenh kadberre ngad. Dja wanjh ngad karriwernhburrbun bu nawu Satan kanmarnekarremarnbun.

¹² Med, dja kunbuyika mak marneyime. Kunmekbe ngaye ngawam kore kunred Troas bu ngayolyolmeng kunwok kunmak bu Christkenh, wanjh ngawohburrbom bu nawu Kawohnan Rowk nganwong ngaye kunmak bu ngakurduyime kumekbe.

¹³ Kaluk ngaye minj ngakarmeninj kunmodmikenh dja ngaye minj ngangalkemeninj nawu ngardduk nganedanginj Titus kore kunmekbe kunred. Kunu ngaye ngayimeng bobo bedberre bininj kore Troas kabirrini dja ngadjalrey kore kubolkkimuk Macedonia.

*Bu Christ Kahdjalwinhme Munguyh
2 Corinthians 2:14-17*

¹⁴ Bonj, karridjalmanjbun God! Christ wanjh winhmeng rowk, dja ngad karriraworren nuye! God kanyikarme kore birriwarlahkenh bininj kandinan kore kubolkbubuyika rowk, dja wanjh

kabirriburrbun nawu Christ. Wanjh kunu kunmayali nuye kawarlahmen yiman manjmak perfume kahbanj.

¹⁵⁻¹⁶ Birriwern bininj rowk kandibekkan bu karriyolyolme nawu Christ. Yikahwi namekbe bininj wanjh God kabenngehke, dja yikahwi birribuyika, wanjh burrkyak, kabirridjalmaingdowe dja bedda wanjh kabirriyime bu ngad karidjalkukbanj yiman kundowikenh! Dja bininj nawu God kabenngehke, wanjh nungka kabengolekwon, dja bedda kabirriyime bu ngad karrikukmanjmak. God wanjh kankuknome, dja kayime ngad yiman kayime mankalkkidmanjmak manbu Christ kukrunji kore nungka kanjcurrmerrinj. Kuhni rowk God kanwong bu karrimarnedurrkmirri. Dja wanjh kunkimuk duninjh, dja wardi ngadman wanjh karringudjyaware!

¹⁷ Yikahwi birriwern bininj wanjh kunwarre kabirriyime bu kabirridjalyolyolme God nuye kunwok. Bedda kabirridjaldjaldjare kabirrikukenworren bu bininj kabindikarremulewan! Ngadkunu burrkyak duninjh. God nungan kanwong nuye kunwok dja kanmunkeweng. Wanjh ngad karribelbmerrinj nawu Christ, dja karriyolyolme bu djal kunwoybukkenh kore kumirrk nuye God.

3

*Nawu Namaingmakkaykenh Kahdurrkmirri
Kore Kukange Kadberre
2 Corinthians 3:1-6*

1 Yiddok ngurriyime bu ngad ngarridedjd-jingmey ngarrihawoyhburlumerren ngadmandeleng? Dja ngurriyime nuk ngad ngundidjawan bu kandimarnebimbun djurra ngadberre kore nguddahkah bu kandimakwan? Yikahwi bininj wanjh kuhni ngundidjawam.

2 Burrkyak! Ngudda ngurriweleng yiman kayime djurra nawu kandimulewan ngadberre. Bininj birriwern ngundikurdunan dja yiman kayime ngundibimngeybun! Ngudda kunu yiman kayime djurra nawu kabimbuyindi kore kukange ngadberre!

3 Ngad ngundimarneyolyolmi kunwok kunmak ngudberre, dja wanjh ngurriyimerranj Christ nuye. Wanjh bininj birriwern bu kuhni ngundiwobekkan, wanjh yiman kayime kabirribimngeybun kunwok nawu Christ bim-bom. Yuwn bu bimbuyindangimeninj kore djurra, dja yuwn bu kore manwarddebalabala. Dja God nawu karrarrkid munguyh, wanjh bimunkeweng nuye Namalngmakkaykenh ba kabimbun kunwok nuye kore kukange ngudberre.

4 Ngadkunu kunmekbe ngarriyimeng, dja minj njalekenh ngadberre. Wanjh kore Christ ngad ngarribekkarren ngarriyawarren kore God.

5 Ngad kuninjkunu minj ngarrimarnekurduyime nuye God bu djal ngalengman. Ngad minj ngarriweleng kore ngarridurrkmirri, dja wanjh nungka kahdurrkmirri munguyh kore ngad ngarrimarnedurrkmirri.

6 Nungka kanmarnbom ngadberre ngarrikurdumakmen ba bu ngarrimarnedurrkmirri kore

kunwokkerrnge wokkurrmerrinj. Kuninjkuu kunkerrnge kunwok minj mankarre manbu kabimbuyindi, dja nungka nuye Namalng-makkaykenh wanjh kanwon maninjmanu kunwok. Manbu bimbuyindanj mankarre makka kamkan kundowikenh! Dja nawu Namalng-makkaykenh wanjh kanmalngmimbiwon.

*Bu God Kakurduyime Kunkerrngekenh Nuye
2 Corinthians 3:7-11*

⁷ Ngurriburrbu bu God kerrngekenh biwong Moses manbu mankarre bimbuyindanj kore manwarddebalabala. Dja kumekbe bolkyimi God kukbukarrinj nuye namakmak duninh. Kaluk bu Moses nang, wanjh nuye kunkeb wernhwaydi, dja bininj nawu Israel benkebmawahmeng wanjh minj birriwernhkebnayi, kalukburrk yerrekah bu minj kebbameninj. Mah, wanjh ngurriburrbu bu maninjmanu mankarre kumkang kundowikenh, dja bonj, God biwong bu namakmak duninh dorrengh! [Exodus 34:29]

⁸ Kaluk bu Namalngmakkaykenh karrurrk-mirri dja yuwn bu kore mankarrekare, wanjh kunu nadjalwernhmakmak duninh!

⁹ Maninjmanu mankarrekare kandjadme bininj kore kunwarrekenh karrikarrme, dja wanjh karridowe. Dja bonj, God kanwong maninjmanu mankarrekare dja nuye namakmak nuye dorrengh. Dja wanjh bolkkime wanjh God kanwon Christ nawu kanmarnbun bininj bu karrimak kore God, wanjh karrinan kunkimukkenh kundjalmakmak duninh God nuye, dja kayurrhke manbu mankarekenh mankarre.

¹⁰ Manmekbe mankarrekare wanjh manmakmak, dja bolkkime wanjh karrulkarreyawarinj, bu karrinan mankerenge manbu kadjalwernhmakmak duninjh manbu kahyurrhke manbu mankarrekenh.

¹¹ Bu maninjmanu mankarrekare kumwam kunwernhmakmak dorreng bu djal waken, dja djalyakminj. Bolkkime manbu mankerenge kumwam dja kadjaldi munguyh munguyh, wanjh kadjalwernhmakkaykenh duninjh dja minj kayakmen.

*God Nawu Namalngmakkaykenh Kanmarnbun
2 Corinthians 3:12-18*

¹² Mah, wanjh. Bu ngad karriburrbun bu woybukkih duninjh God kanmarnedjare, wanjh minj mak karriyawoyhkele.

¹³ Ngad minj karrirohrok nawu Moses bu kebbamibami. Wanjh mahni kunmakmak djahdjalyakmeni dja wanjh Moses minj djareniwirrinj bininj nawu Israel benkebmawahmeng birrinayi bu balngurdmeng kore kebbami. Kunmekbekenh kunu nungka kebbarrkburrinj manburbawi. [Exodus 34:33]

¹⁴ Kaluk bedda birrimayalidubbeni dja wanjh bolkkime bedda minj kabirridjalmenmenbekkan bu kabirribekkan kore kabimbuyindi kunwok manbu God benmarneyingkihwokkurrmerrinj bedberre, mahni mankarrekare. Minj kabirrimayalimarnburren, dja nadjalkudji nawu Christ kabenmayalibayhke bu kabirribelbmerren nuye dja med, minj birribangmebelbmeninj.

¹⁵ Kunmekbekenh bolkkime bu bedda kabirribimngeybun mankarre manbu Moses bimbom,

wanjh minj kabirriwernhmang, dja yiman kayime kabirrimayalibarrkbuyindi.

¹⁶ Dja ngaleng, bu nangale bininj kaborledkerren dja kabimunkekadjung nawu Kawohrnan Rowk, manmekbe manbu kahmayalibarrkbuyindi wanjh kayakmen ba bu kamayalimakmen.

¹⁷ Nawu Kawohrnan Rowk nakka wanjh Namalngmakkaykenh. Dja kore Namalngmakkaykenh nawu Kawohrnan Rowk nuye kamre kahdi bininj nuye kukange, wanjh kabibebke nahni bininj nawu yiman bongdi-bongdibeh ba bu karengahre kamak rowk.

¹⁸ Wanjh kunu kadberre kunkeb minj mak karriyawoyhbarrkbuyindi. Bininj bu kandinan wanjh kabirrinan nawu Kawohrnan Rowk nuye kunwernhmakmak kunkimukkenh manbu kanwong. Nungka wanjh kanmarnhmarnbun walakkihwalakkih bu karriyimerran karrirohrok nungka, kunmakmak kunkimuk nuye dorrengh. Kuhni rowk Kawohrnan Rowk kahkurduyime, dja nakka nawu Namalngmakkaykenh.

4

God Kawolkan Kore Kukange Kadberre

2 Corinthians 4:1-6

¹ God kankongibom dja wanjh kanwong maninjmanu kadberre bu karridurrkmirrikenh. Wanjh kunu ngad yuwn bu karrikangewarremen dja karrimarrkbaworren.

² Dja ngadkunu karrimirkborledmeng dja karribawong kore karriyimi manmol k dja kunyemi dorreng. Minj kuhni karriyawoyhkurduyime. Mak ngad minj karrikurren, dja minj mak karriwokbuyikawon kore kunwok nuye God. Kunu burrkyak! Ngad kunu karrbenbukkabukkan bininj manbu djal kunwoybuk ba bu bedda kabirriburrbun kore kanjdji kukange bedberre bu ngad karrimak bininj nuye God.

³ Kaluk yikahwi bininj minj kabirrimenmenbekkan maninjmanu manmakkaykenh kunwok manbu ngad karrihyolyolme. Wanjh kawarlkayindi bedberre birrimekbe bininj nawu kabirriyakayakmen.

⁴ Birrimekbe bininj wanjh minj kabirriwoybukwon God, dja god nayahwurd bedberre nawu bolkkimekenh karrurrkmirri kondanjkuu kurorre, wanjh kabenmayalidubbewon, dja minj kabirrinan kore manmakkaykenh kunwok kahwolkayindi. Manbu manmakkaykenh kunwok kabiyolyolme kunmakmak nuye Christ, nawu nungka kabenedjalrohrok duninj nawu God.

⁵ Ngad kuninjkunu minj karrikarrme ngadman ngadberrekih, dja ngaleng ngarrihdjalmulewan bu Jesus Christ nungka nawu Kawohnan Rowk. Wanjh kunmekbekenh ngad kunu ngudda bihmarnedurrkmirri kore nuye Jesus.

⁶ Bu kerrngehkenh duninj God yimeng, "Wardi bolkwolkayinda bolkbamen kurobbe kore kahbolkmunundi!" [Genesis 1:3] Nahni nadjalkudjiwi God kanmarnewolkang kore kukange kadberre, ba bu karriwernhburrbun

bu God wanjh nawernhmakmak duninjh, dja kawaralbukkarren bu karrinan kore kukeb nuye Christ.

Kunburrk Kadberre Wanjh Karrownen

2 Corinthians 4:7-15

⁷ God wanjh kankangebarlkeng nuye kunmakmak kunkimuk dorreng. Dja ngad wanjh djalyeng! Yiman yerrih bu God kurrmeng nuye kunmakmak duninjh kore ngalng djabirlana bu kahdahkendi. God kuhni kurduyimeng kadberre, ba bu bininj rowk kabirrinan djal nuyekih kundulkarre duninjh, dja minj kunu ngadbeh.

⁸ Ngad wanjh karrikarme kunyid kunwern dja kandjokkohme kadberre, dja med, minj kandjalberelhmeninj. Ngad minj karriwernhburrbun bu baleh karrikurduyime, dja ngaleng yuwn bu karrimarrkbaworren kore karrikangewarremen.

⁹ Dja mak bininj kandidjuhun, dja God nungka minj kanbawon kadberre. Dja mak yika kandikukburriwe bu karrimankan, dja med, minj kandibularrbun.

¹⁰ Bu kunbarnangarra rowk ngad karribadkanjbabang munguyh kore kuburrk kadberre dja yikahwi ngad karridowen, ba bu bininj rowk kandinan dja kabirriburrbun kore Jesus warridj doweng. Dja kandinan ngad nawu karridarrkiddi, dja karrikurduyime kore Jesus, wanjh kunu kabirriburrbun bu nungka karrar-rkid warridj.

¹¹ Yikahwi ngad wanjh birriwarre bininj kandi-darrkidmang dja karribun karridowe. Kuhni

kanmarnekurduyimerran kore kuburrk kadberre ba bu Jesus kakebwaraldangen bu karribalhdowen. Ngad wanjh karridowe, dja nungka wanjh kahdjaldarrkid.

¹² Yoh, wanjh kundowikenh kahdurrkmirri manbu kanhbun ngadberre, dja manu kundarrkid kahdurrkmirri kore kukange ngudberre.

¹³ Manekke bimbuyindanj kore djurra nawu Bible, kayime, “Ngaye ngawoybukwong God, wanjh kunmekbekenh kunu ngayolyolme.” [Psalm 116:10] Ngad bolkkime wanjh karrirohrok kore karriwoybukwon, wanjh kunu ngad karridjare karriyolyolme.

¹⁴ Yoh, karriburrbun bu God birrolkkayhweng Jesus nawu Kawohrnan Rowk kore dowengbeh, dja nungka kaluk kandolkkayhwe kadberre kore Jesus dorreng. Kaluk nungan kanmirndemornname kadberre ngudda dorreng, wanjh ngad kaluk karridjarrkdi kumirrk nuye.

¹⁵ Kundjalwern kuninjkunu rowk wanjh ngudda ngudberre kurduyimerranj. Dja God kabenmarnedjare birriwern bininj, dja kawarlahmen dja birridjalwern bininj kabirriburluburlume nungka nawu nawernhmakkaykenh duninj kore kabirridi yiwarrudj dja mak kabirrimanjmanjbun.

*Yuwn Bu Karrikangewarremen Dja Karrimar-
rkbaworren*

2 Corinthians 4:16-18

¹⁶ Kunmekbekenh kunu wanjh ngad yuwn mak karrimarrkbaworren. Kunburrk kadberre, wanjh kakaremen dja karringudjywarren. Dja

kore kukange kanjdji kadberre, wanjh God kanhdjalkangekerrngehme kunbarnangarra rowk.

¹⁷ Ngad karridjalwohmang kunyid bu djal bolkkimekenh, dja bu bolkkime kunrayek kanwarrewon, wanjh djalwob! Wanjh maninjmanu bolkkimekenh kunyid kanhdjalkan kadberre kore kunwernhmak duninj nuye God, kore karridi munguyh munguyh.

¹⁸ Wanjh karrihkokokyirri bu karrihbolknan djarreh, dja yuwn bu karrinan nawu kondah kurorrebeh. Karriwernhnan nawu bininj minj kabirrinan kondah kurorre. Yehyeng nawu kondah kurorrebeh, wanjh kayakayakmen, dja nawu minj bolkkime karrinan, wanjh kahdjaldi munguyh munguyh.

5

Kaluk Bu Karridi Kore Heaven 2 Corinthians 5:1-10

¹ Ngad karriburrbun manbu kadberre kunburrk makka yiman kayime kunrurrk kore karidjalwohni waken kondanjkuu kurorre manbu kaluk kayakmen. Bu kunmekbe kayimerran, God nungan kahkarrme kunrurrk kadberre manbu minj bininj birrirurrkmarnbuyi. Dja mahni kunrurrk kadjaldi munguyh munguyh kore heaven.

² Wanjh bolkkime ngad karrikayhme kunnjilngwarre dorreng kore kondanjkuu kurorre karrihni. Ngad ngarridjaldjare God kankan ba karriyo kore kunred heaven.

³ Wanjh kunu nungan kankukdjongbun kadberre wanjh minj mak munguyh karrikuklar-rkdi.

⁴ Bu yiman ngad bolkkime karrihni kundarrkid kunburrk, wanjh karrihngorrkan kunwarre, kunmekbe kunu ngad karrikayhme. Karrijare karrire kore heaven. Wanjh kuninjkuu kondahbeh kunburrk kaluk karrownen, dja karridarrkidkerrngehme kore heaven.

⁵ Kumekbe wanjh God kadjare kakurduyimeran kadberre. Nungka kanyingkihmarbom bu kuhnikenh. Dja nungka kanyingkihwong kadberre Namalngmakkaykenh nuye ba bu kariwernhburrbun kunwoybuk dorrengh kore yerrekah bu kanmarnekurduyimerran.

⁶ Wanjh kunmekbekenh kunu ngad munguyh karrikangemak kore karriburrbun woymbukkih duninh ngad djal waken karrihdjalwohni kondanjkuu kurorre bu karrihdarrkiddi kore kadberre kunburrk, dja ngad kunu djarreh karrihdi nuye nawu Kawohrnan Rowk.

⁷ Minj karridarrkidnan bolkkime kore kunburrk karrihni, dja med, karridjalwoybukwon nungka.

⁸ Wanjh ngaye ngayawoyhyime, yoh, kariwernhwoybukwon. Ngad karridjaldjare bu karribawon maninjmanu kunburrk dja karridjarrkyo munguyh kore nawu Kawohrnan Rowk.

⁹ Wanjh kunmekbekenh kariwernhrohrokme bu karrinjinlgmarbun God bu kondah karrihni kore kunburrk, dja nuk bu karribawon manbu kunburrk.

¹⁰ Kaluk ngad karridjalwernkenh rowk

karridolkkarren karridi nuye kumirrk Christ dja kanbebbhehdjadme kadberre kore baleh karrikurduyimi kore kunburrk, bu kunwarre dja nuk kunmak karrikurduyimi, dja nungka wanjh yiman kanbebbhekarremulewan kore kunmakkenh dja yika kunwarrekenh kadberre.

God Kadjare Birriwarlahkenh Bininj Bu Kabir-rikangeborledkerren Kore Nungka

2 Corinthians 5:11-17

¹¹ Wanjh ngad ngarikengehme nawu Kawohnan Rowk, dja mak ngarriburrbun kore baleh kakarremenmenyime. Wanjh kunmekbekenh kunu ngarrirohrokme bu ngarrbenmayalimarnbun bininj rowk ba bu bedda kabirrikengehme warridj. God kanburrbun bu ngad baleh ngarrihyime, dja ngaye ngadjare ngudda bu kandimakwan kore kanjdji kukange ngudberre.

¹² Ngad kunu minj ngarriyawoyhburlumeren ngadmandeleng kore ngudda ngudberre, dja burrkyak. Dja ngad bihmarneyime ngudberre ba bu kandimakwan ngarriweleng. Kaluk ngudda ngurrbenwokmang bininj nawu kabirridjalkuknan kore kunburrkkenh kore kabirriburlumerren, dja minj kabirriburrbun kunmayali kore kanjdji kunkange.

¹³ Yoh, dja yikahwi kabirriyime bu ngad ngarrimayaliyakmen dja ngarribengwarr! Bonj, bu woybukkih, wanjh kunukka kore God nuye. Dja bu ngad karrikarme mandjad kunmayali, wanjh kunukka ba bu bihbidyikarme ngudberre.

14 Kuhni ngayime. Kaluk ngad karriwernhburrbun Christ kandjalmarnedjare, dja kumekbekenh kunu karrikurduyime kore nungka kadjare. Minj kunbuyika karridjare. Ngad karriwernhburrbun nungka nadjalkudji doweng kadberre rowk, wanjh kamenyime bu ngad karidjalwern karridowerrinj warridj.

15 Nungka wanjh doweng kadberre karriwarlahkenh bininj rowk ba bu nawu kabirrihdjaldarrkiddi bininj wanjh minj munguyh kabirrikurduyime kore djaldal bedman bu kabirridjare. Dja birridjaldjaremen bu kabirridjalwokmang nungka nawu doweng bedberre, dja nawu God birrolkkayhweng kore dowengbeh.

16 Wanjh kunu bolkkime ngad yuwn mak kariyawoyhburrbun yiman kondanjkunubeh bu karrbennan bininj rowk. Ngad korrokoni karrimayaliwarreni, yiman bu kondanjkuu kurorrebeh, dja minj karriwernhburrbuyinj nawu Christ. Dja bolkkime burrkyak.

17 Dja wanjh bolkkime, bu nangale bininj kabenebelbmerren nawu Christ, wanjh God kabimarnbun bu kayimerran nakerrnge duninh. Nawu nakareni bininj wanjh yakminj; nungka wanjh nakerrnge duninh.

God Kabularrbun Kunyid Manbu Kanyarlar-keng Ngad Bininj Dja Nawu God

2 Corinthians 5:18-21

18 Kuhni rowk wanjh kumwam kore Godbeh. God wanjh kanbelbmeng kore Christ dja kunu kanmarnbom ngad nawu karriyidkoni nuye God ba bu karriyimerranj nuye djawirna duninh.

Dja marnbom kunmodmikenh kore ngad dja nungan naweleng. Wanjh God kanwong ngad bu karrbenmarnbun birribuyika bininj ba bu bedda warridj kabirriraworren nuye bu kunmodmikenh dorrengh.

¹⁹ Ngayime bu God bimarnedurrkmirri kore bimarneni Christ, ba bu kurrmeng kunmodmikenh nuye kore birriwarlahkenh rowk bininj dja kore nungan naweleng. Bu karribelbmerren nawu Christ, wanjh kunu God minj kanmarneburrbun ngad bininj kore kunwarrekenh. Dja nungka wanjh kanwong kadberre maninjmanu manmakkaykenh kunwok manbu kayolyolme bu karriraworren nawu God, kunmodmikenh dorrengh.

²⁰ Wanjh ngad kunu Christ kanmunkeweng bu karrire karrbenmarnemulewan nuye. Bu karrimulewan, wanjh bininj kabirribekkan nuye kunwok bu kayime, “Ngundiwerhmarrkdjawan ngudberre bu Christkenh. Ngurrimdurndeng kore God bu ngunmarnbun djawirna duninj nuye!”

²¹ Kaluk Christ minj kurduyimeninj kunwarre, dja God bimarnbom nungka bu ngorrkang kadberre kunwarre dja kunmekbekenh God biwarrewam, ba bu ngad nawu karribelbmerren Christ wanjh karriyimerran bu God kanmakwan kore nuye kundjalmak.

6

*Bu Karrikangeborledmen Bolkkimekenh
2 Corinthians 6:1-2*

¹ Ngad wanjh bimarrkdjawan ngudberre bu bolkkimekenh. Ngad karridjarrkdurkmirri rowk, God dorreng, kunmekbekenh ngad bimarrkdjawan ngudberre, yuwn bu ngurribarlanhmang kunmakmak God nuye ngurrikarme. Nungka wanjh ngunwernhkongibom dja yuwn ngurrimarnbun bu djal burudjang.

² Ngurriburrbun bu God yimeng, “Bu kunmekbe bolkyimi gaye marnedjareni ngudberre, wanjh gaye ngabek kang ngudberre. Dja kunmekbe bolkyimi wanjh gaye ngeh keng ngudberre.” [Isaiah 49:8] Wanjh gaye marneyime ngudberre bu kabolkyimerran! Bolkkime, djal bolkkime duninjh, God kanmarnedjare, dja kunbarnangarra nuye kore kanngheke.

Paul Yolyolmerrinj Bu Kunrayek Duninjh Bi-marnebebmeng

2 Corinthians 6:3-13

³ Bu ngarrimarnedurkmirri God, wanjh yuwn bu yiman ngarrbendengedong bininj nawu kandibekkan. Dja mak ngarridjare ngarridurkmirri bu djal mandjad ba bu bininj nawu kandikurdunan wanjh minj kandikewkme dja wardi kabirriwokwirrihime kore ngarriyolyolme.

⁴ Wanjh kundjalbuyika ngarriyime. Bu ngarridurkmirri wanjh munguyh ngarrbenmarnebukkarren birribuyika bininj ba kabirriburrbun bu ngad wanjh woybukkih ngarridjalmarnedurkmirri nawu God. Ngayime ngarrihmang kunwern kunrayek kunyid, kore kadjalwernhkarrerayek, dja kundjalwernkimuk kahkarreyo, dja bonj, bu ngarrinjinlgwarremen, ngad

minj ngarrimarrkbaworren kore ngarridurrk-mirri.

⁵ Ngad kunu kandibun dja kandikukburriwe kururrk ngarrirurrkkenhdangen. Bininj nawu ngandiwirrihme wanjh kabirrimirndemorn-namerren ngadberre dja ngandimarnekayhme. Ngad ngarridurrkmirri kunrayek dja minj ngarringehme, mak yika ngad minj ngarrikodjkeyo mak ngarridi manmeyak.

⁶ Ngad woybukkih ngarridjalmarnedurrkmirri nuye God dja karridjalkurduyimi kunmak. Ngar-rbenburrkburrkbekkan bininj rowk. Ngad wanjh ngarrbenkongibun, dja ngarrbendjal-madbun, mak ngarridurrkmirri kore Namalng-makkaykenh, dja woybukkih ngad ngarrben-marnedjare birribuyika bininj.

⁷ Ngarrimulewan bu kundjalwoybuk, dja ngar-ridjaldurrkmirri God nuye kundulkarre dor-reng. Minj ngarrbenbun bininj, dja ngaleng ngarrbenbengdayhke kore God kadjare kaben-makwan kore nungka. Dja bu bedda kabirrid-jare kanbun, wanjh bonj, ngarrbenyawoyhbeng-dayhke kore God kadjare kabenmakwan.

⁸ Yika bininj kandimakwan ngadberre, mak birribuyika kandiwelengname ngadberre. Bir-ribuyika bininj kandimarnewokdi kabirriyime kunwarrehwarre ngadberre, dja birrimirnde-buyika kunmak kandimarnewokdi. Ngad wanjh ngarrihdjalmulewan bu kunwoybuk duninj, dja bonj, yikahwi bininj kandidjalkowe.

⁹ Birriwern bininj kandiburrbun rowk, dja yikahwi wanjh minj kabirridjare kandibekkabekkan. Ngad yiman ngarrihdownen

yerreh, dja kunu ngarridjaldarrkiddi. Ngad kandikukmorroy, dja minj kandibuyi bu kandikukburriwemeninj.

¹⁰ Yikahwi wanjh ngarriwernhnjilngwarre, dja ngad kunu munguyh ngarridjalburlume nawu God. Ngad yiman ngarrimarladj, dja ngarrbenmarnbun birriwern bininj bu yiman kabirrikenmen. Ngad minj njale ngarriwernhkarrme, kunu woybukkih ngad ngarrikarrme yehyeng rowk.

¹¹ Kandibekka ngudda bininj nawu ngurrihni kore Corinth nawu bimarnedjare! Bonj, ngad wanjh bimarneyimeng kunwern kore kanjdji kukange ngadberre, dja ngarridangmarrhme y ngadberre kukange ngudberre.

¹² Minj bibawon ngudberre, dja bidjalmarnedjare munguyh, dja njalekenh ngudda minj kandihmarnedjare ngadberre?

¹³ Ngaye marneyime ngudda ngudberre bu ngudda yiman ngardduk wurdwurd. Ngurrikurduyimen yiman ngad bu ngarrikurduyimeng. Ngayime ngurridangmarrhmarrimen ngudberre kunkange kore ngad.

Yuwn Bu Karribelmerren Bininj Nawu Minj Kabirriwoybukwon Jesus Christ

2 Corinthians 6:14-18

¹⁴ Ngudda minj ngurrirohrok bininj nawu minj kabirriwoybukwon Jesus. Dja yuwn mak ngurriworren birrimekbe bininj bu ngurridjarrkdurrkmirri. Nawu kunmak dja kunwarre, nanu minj kabirriworren. Manbu kabolkwolkan dja manbu kunkak minj kabeneraworren.

15 Minj nuk Christ kabenewokmarnburren nawu Namarnde Duninhj?*" Ngudda nawu ngurriwoybukwon Jesus, wanjh njale ngurridjar-rkkarrme bininj nawu minj kabirriwoybukwon Jesus?

16 Kunrurrk manbu temple, kore bininj kabir-rimarneboddan God, wanjh minj kakarrme idols yiman gods kukkilehkilelh manbu kabirrimarneboddan bininj nawu kunbuyika duninhj kabir-riwoybukwon. God nawu kahdarrkid munguyh munguyh wanjh kanmirndekurrmeng kadberre bu karryimerranj yiman kayime Temple nuye. Ngurriburrbun bu God nungan yimeng, "Ngaye ngarridjarrkni ngardduk bininj, dja ngarridjar-rkre bedda dorreng. Dja ngaye bedberre God, dja bedda ngardduk bininj." [Leviticus 26:12; Jeremiah 32:38; Ezekiel 37:27]

17 Dja mak nawu Kawohrnan Rowk yimeng, "Ngurrbenbawo birrimekbe bininj dja ngurrikuklarlmarrimen! Yuwn ngurrikarrme njale nawu minj bele, kunu ngaye wanjh kimang ngudberre." [Isaiah 52:11]

18 Dja mak nawu Kawohrnan Rowk nawu Narrulkarrekimuk yimeng, "Ngaye ngudberre kornkumo dja ngudda ngardduk bebeywurd dja ngalbebeywurd." [2 Samuel 7:14; Isaiah 43:6]

7

Paul Benmarrkdjawan Bininj Nawu Kaben-marnedjare
2 Corinthians 7:1-16

* **6:15** Kore Greek kayime Belial, dja nakka kangeyrohrok "Satan".

¹ Ngardduk karridabbolk nawu ngaye marnedjare, ngad karrihkarrme kore God kanberrebom. Wanjh ngadkunu karrimarnburrimen ngadmandeleng dja karriwe yehyeng rowk nawu kankangeburlerriwon, dja mak njale manbu kanhmarnbun bu karriyime kunwarre. Ngad kab karrirohrokmen bu karriyimerran karrikukdjamunnin kore karrikengehme nawu God dja wanjh karridjalwokmarrkmang nuye.

² Ngad ngarridjare bu ngudda ngurridangmarrhmarrimen ngudberre kunkange kore ngad. Ngurriburrbun bu ngad minj kunwarre ngarriyimeninj nuye nangale kore ngudda, dja minj nangale ngarriwarrewoyi, dja minj nangale mak ngarrikaybuyi kore ngarrikowimeninj. Burkyak.

³ Ngaye ngahyime kuhni dja minj djuhbun ngudberre. Ngaye marneyimeng ngudberre kunyungkih bu ngad bimarnedjare ngudberre kunkimuk ba bu karridjarrkdarrkid mak karridjarrkdowe.

⁴ Ngaye wanjh burlume ngudberre dja makwan bu mulewan ngudberre. Ngudda kandiwerhnjilngmarnbom kore kunyid nganmarnewernmerrinj, kunrayek dorreng. Dja bonj, ngaye ngadjalwernhmarrmarr duninj!

⁵ Bu ngad ngarribebmeng kunred Macedonia, ngad minj ngarringehmeninj. Ngarringalkeng kunwern kunyid kanwakbuyinguneng ngadberre. Ngad ngarriburreni kuberrkkah birribuyika bininj, dja ngarrikeleni kore kanjdji kukange ngadberre.

⁶ Dja God nawu kabennjilngmarnbun nawu birrinjilngwarre bininj, wanjh kannjilngmarnbom ngadberre bu nawu Titus kumwam. Ngad wanjh ngarribalnjlngmakminj.

⁷ Dja mak Titus ngunmulewam ngudberre bu ngudda ngurrikangemarnbom nungka, dja bu kuhni ngundiwobekkan, wanjh ngad ngarribalnjlngmakminj. Dja mak Titus yimeng bu ngudda ngurridjare wernkih bu karriyawoyhnahtarren, dja bu ngurridjare kandiyime bu kandimarneyakwarre ngayekenh. Dja mak yimeng bu kandimakwan bu kandiyolyolme. Wanjh bu ngaye ngabekkan kuninjku rowk, ngaye ngadjalwernhnjlngmakminj.

⁸ Yiman bu ngardduk nayungkih djurra ngunjlngwarrewong ngudberre, wanjh bonj, minj mak ngakongiburren kore ngabimbom. Bu kerngehkenhni nganjilngwarreminj, yiman marnbom ngudberre bu ngurrinjlngwarreminj bu djal kundedjdjumbungkenh.

⁹ Ngaye nganjilngwarreminj bu marnbom ngudda ngurrinjlngwarreminj! Dja bolkkime wanjh nganjilngmakminj bu kuhnikenh ngudda kunkongi ngudberre wanjh ngunmarnbom ngurrikangeboredkerrinj, dja wanjh kamak rowk. Ngudda ngurrinjlngwarreminj kore nungan God djareminj. Wanjh kunu minj ngurrikanj babang kore ngadbeh, dja burrkyak.

¹⁰ Kaluk ngurriburrbun bu kuhnikenh. God kadjare bininj rowk kabirrihnjlngwarremen ba bu kabenkangeboredke dja kabengehke kore kunwarrekenh bedberre. Dja karrinjlngmak

bu kumekbe. Kunbuyika duninh bu karridjal-njilngwarre kore kondanjbeh kurorrewaken, dja kuhni wanjh kankan kore kundowikenh.

¹¹ Ngurrikangenarrimen! God ngunwong kunnjilngwarre, dja njalehkenh? Nungka ngunmarnekurduyimeng ba bu ngurridjaldjare ngurrikurduyime kundjalmak ba bu nungka ngunmakwan. Kunmekbekenh ngudda wanjh bolkkime ngurrikangeyiddung dja ngurrimarnekelemen nungka. Ngudda ngurrikangewurlhmeng, dja ngurrimarnekurrmerrinj nuye, dja ngurridjare bu ngurribendung bininj nawu kabindiwarrewon birribuyika! Yoh. Ngudda ngurriweleng wanjh ngurrimungukenh kore kumekbe ngunmarnekurduyimerranj rowk.

¹² Dja njalekenh ngaye ngabimbom namekbe nayungkih djurra? Ngaye minj ngabenmarnebimbuyinj berrewoneng bu nungkakenh bininj nakudji nawu yimeng kunwarre, dja nabuyika bininj nawu biwarrewong. Burrkyak, dja ngabimbom ngudberre ba bu ngurriwernhburrbun bu woybukkih kandimarnedjare bulkkidj duninh ngadberre, dja mak ngurriburrbun bu God kankangenan kadberre rowk kukange.

¹³ Kunmekbekenh kunu ngad ngarrinjlngmakminj. Dja mak bu ngarrinang nungka Titus bu djalnjilngmakni kore ngudda ngurrikan-gengehkeng nuye, wanjh ngad warridj ngarrin-jilngmakminj.

¹⁴ Bu ngaye mulewam ngudberre bu Titus nganewokdi, wanjh burluburlumeng ngudberre

bu kunkimukkenh, dja ngudda ngurribukkarrinj nuye dja wanjh kaburrbun bu ngaye ngayimeng kunwoybuk. Ngad wanjh ngarridjalyime bu djal kunwoybuk bu ngundimarneyime munguyh, dja bu ngundiolyolmeng kore Titus ngarriwokdi, wanjh ngarridjalyimi kunwoybuk dorreng.

¹⁵ Titus wanjh nunganwali ngundjalmarnedjare dja kawernmerren. Nungka kaburrbun bu kerrngehkenhni ngudda ngurrikimey, dja bu ngurribekkekang, wanjh ngurrikeleni dja ngurrikukdellemi dja wanjh ngurriwokmarrmey kore nungka ngunbukkekang.

¹⁶ Mah. Wanjh ngadjalnjlngmak duninj bu kunmekbekenh kunu ngaye wanjh ngawernhburrbun ngudda ngurridjalmak bininj.

8

Bu Karriyurrhkerren Kore Karriweykarrenkenh

2 Corinthians 8:1-15

¹ Mah, nawu karridangerrinj, ngad ngarridjare ngudda ngurriburrbun manbu kunmakmak rowk God benwong bininj nawu yiwarrudj bedberre nawu kabirrihni kunredbubuyika kore kubolkkimuk Macedonia.

² Bedda wanjh birrikarmi kunrayek kunkimuk dja benrohrokmeng bedberre wernkih duninj. Bedda warridj wanjh birridjalmarladj duninj. Dja kunu, bonj, bedda wanjh birridjalnjlngmakni dja mak birridjalweymak duninj bu kunwern bindikukwoni birribuyika bininj.

³ Ngaye woybukkih marneyime bu bedda minj birrikukenni, dja bonj, bindidjalwong kunwern. Minj nangale bendjurrkwoyi, djal bedman birrikurduyimi.

⁴ Kaluk bedda kandidjawadjawam ngadberre dja birridjaldjareni bu ngarriyikadjurrinj bu ngarrbenbidyikarmeng nawu God nuye bininj.

⁵ Bedda wanjh birrikurduyimi bu djal kunmak dja ngandinjilngmarnbom ngad kore ngarrikangebarrhmeng. Bedda kerrngehkenhni birrikurmerrinj werrk kore nungka nawu Kawohrn nan Rowk dja mak yerre wanjh birrikurmerrinj kore ngad. Kunmekbe kunu rowk kore God djareminj.

⁶ Titus nungan nayungkih bu durrrkmirri kore kunmekbekenh. Dja wanjh ngarrimarrkdjawam bu ngunbidyikarme ba bu ngurriyakwon kore kerrngehkenhni nungka ngurridedjdjimgmey. Kuhni wanjh kunmak bu ngurrikurduyime kunkongi dorrengh.

⁷ Ngudda wanjh ngurrbenyurrhke birribuyika kore kunwernkenh. Ngurrbenyurrhke rowk kore ngurriwoybukwon nawu God, dja mak bu ngurrihmulewan nuye kunngudj dorrengh, dja mak kore ngurriburrbun kunwern, dja kore ngurridurrrkmirri wernkih duninj, dja kore kandimarnedjare ngadberre. Mah, wanjh bolkkime ngurrimarnburrimen bu ngurriwernweymaknin dorrengh kore ngurrbenkukwon nawu birrimarladj bininj nawu God nuye.

⁸ Ngaye minj ngawokrayekworren ngudberre bu wokwon ngudberre. Dja ngaye ngadjaldjare nan ngudberre bu woybukkih ngurrben-

marnedjare birribuyika bininj. Yikahwi birribuyika nawu karridangerrinj wanjh ngokko bindikukwoni kunwern nawu birrimarladj bininj, dja kunubewu ngudda wanjh ngurrbenkukwon kundjalwern duninjh!

⁹ Ngurridjalburru bu Jesus Christ nawu Kawohnan Rowk bu kanwernhkongibun! Nungka wanjh nawernhkukenni, dja bonj, nungka marnburrij marladjminj, dja kunmekbekenh kunu nungka kukmarladjworrinj ngudberre ba bu ngudda ngurriwernhkukemen.

¹⁰ Kuninjkuu ngaye bu ngahburrbun ngudda ngurrikurduyime bu kunmakkenh. Ngurriburru mandjewkbuyika bu ngudda wanjh ngurridjalyungkih ngurrbenkukwong. Dja mak ngudda ngurriyungkihni bu ngurridjareni ngurrbenkukwoyi.

¹¹ Mah, wanjh bolkkime ngurriyakwo manbu manmekbe ngudda ngurridedjdjngmey kore ngurridjareni. Ngurrbenwo manbu ngurrikarrme dja kore ngurridjare.

¹² Bu ngurrikarrme kunyahwurd, wanjh ngurrbenwo kunyahwurd. Bu ngurrikarrme kunwern, wanjh ngurrbenwo kunwern. Bu woybukkih ngurridjare ngurrbenwon kore kukange ngudberre, wanjh God kanjilngmak ngudberre.

¹³ Ngad minj ngarridjare ngudda ngurriwarreworren bu ngurrbenwon birribuyika bininj dja ngurrbengehke, dja ngarridjare ngurribebbehkarrme ba bu ngurrirohrok.

¹⁴ Bu bolkkime ngudda ngurrikarrme nawern ba bu ngurrbenwon kore kabirridjare. Kaluk yerrekah, bu bedda kabirrikarrme nawern,

kunu bedda ngundibidyikarrme ngudda bu njale ngurridjare, wanjh kunu ngurridjalrohrok rowk.

¹⁵ Kumekbe kayimerran kore wokbimbuyindanj kore djurra, kayime, “Nawu bininj namekbe mangimangi nawern, dja bonj, minj kundjalwern duninh bu karrmeninj. Dja bininj nawu mornnameng walakkih, wanjh nanu djalkarmeng kore djareni, dja minj nayahwurd.” [Exodus 16:18]

*Paul Kabimunkewe Titus Kore Corinth
2 Corinthians 8:16-24*

¹⁶ Ngaye ngamanjbun God bu nungka bikurmeng kore kukange nuye nawu Titus ba bu ngunmarnedjare ngudberre yiman kayime ngaye marnedjare ngudberre.

¹⁷ Titus yingkihdjareminj bu ngad ngarridjawam nungka bu kakurduyime ngudberre. Nungka mak kadjare bulkkidj bu kamre kore ngudda, kaluk kuhni nungan nuye kunmayali bu ngunbidyikarrme.

¹⁸ Ngad wanjh ngarrimunkewe warridj nakudji nawu karridangerrinj. Nungka nawu kabirriburlume kubolkwern kore kabenmarnedurrkmirri bininj nawu yiwarrudj bedberre kore kahmulewan manbu kunwok kunmak.

¹⁹ Dja mak birrimekbe bininj birridjarrngbom dja birrikurmeng ba ngarridjarrkrengehre kore ngarrbenwonowon birribuyika nawu birrimarladj bininj nuye God. Ngad kuhni ngarridurrkmirri ba bu bininj rowk kabirriburlume

nawu Kawohrnan Rowk, dja mak kabirribur-
rbun bu ngad ngarridjare ngarrbenbidyikarme
God nuye bininj.

²⁰ Ngad wanjh ngarridjalwernhkukmarnbur-
ren ba minj nangale kankewkme ngadberre
kore maninjmanu ngad ngarrihkarme
mankimukkenh money manbu ngarrbenwon
bu djal burudjang.

²¹ Ngad ngarrihrohrokme kunrayek bu ngar-
rihkurduyime mandjad kore kumirrk nuye
nawu Kawohrnan Rowk dja mak kore bininj ba
bu kabirriburrbun wanjh mandjad ngarrikur-
duyime.

²² Kunmekbekenh kunu ngad mak ngar-
rimunkewe nabadbuyika bininj nawu karridan-
gerrinj bu kabirrimdjarrkre kore ngudda. Ngar-
rikurdunani nahnin bininj kunwernkenh, dja
ngarriburrbun nungka yingkihmarburrinj bu
kawernhdurkmirri. Nungka wanjh ngunmak-
wan bu ngudda ngurridjare kunmak ngurrikur-
duyime.

²³ Nawu Titus, nungka wanjh ngaye nganed-
abbolk kore nganehdjarrkdurkmirri nawu bu
bibidyikarme ngudberre. Dja mak birribuyika
nawu karridangerrinj, wanjh nawu yiwarrudj
bedberre bininj kabindimunkewe, dja birriwern
kabirriburlume nawu Christ bu beddakenh.

²⁴ Kaluk bu kabirrimre kore ngudda, wanjh
ngurrbenmarnedjarenin bedberre ba bu birriw-
ern bininj nawu yiwarrudj bedberre rowk kore
kubolkbubuyika, wanjh kabirriyime ngudda
ngurrimak, yiman bu ngad ngundimakwan
ngudberre.

9

*Bu Karriwoybukwon Jesus Wanjh
Karribidyikarrmerren*

2 Corinthians 9:1-5

¹ Ngaye minj ngadjare ngahbimbun ngudberre kuninjkunukenh bu ngunbidyikarrme nawu God nuye bininj.

² Ngaye ngokko ngaburrbun ngudberre ngurridjare ngurrbenbidyikarrme. Ngaye wanjh mulewam ngudberre kuninjkunukenh nawu bininj kabirrihni kunred Macedonia, bu burlumi ngudberre. Ngayimeng, “Nahni bininj kore kunbolk Achaia, wanjh ngokko birrimarnburinj bu birriwong mandjewk nabuyika.” Dja bolkkime wanjh birriwern kore bedda kabirridjare ngundingunjikan ngudberre.

³ Wanjh ngaye bolkkime ngabenmunkewe kadberre karridangerrinj kore ngudda bu ngunbidyikarrme ngurrikurduyime kore ngurridjare bu ngurriweymakkenh. Bu ngurriyingkihmarburren bu ngurriyime, wanjh kawoybukkendan kore ngad biyingkihburlumen ngudberre.

⁴ Ngaye mak ngamre yerrekah bu nan ngudberre, dja yikahwi bininj ngarrimdjarrkre dorrengh nawu kondahbeh kubolk Macedonia. Bu ngarrimre ngundingalke minj ngurrimarnburimeninj, wanjh kawarre! Ngudda dja ngaye warridj, wanjh karridjarrkyemengalmeninj! Dja mak nawu ngarrimdjarrkre kunubewu ngandiyolyolme bu kuhnikenh ngaye yingkihburlumeng ngudberre.

⁵ Bonj, dja kunmekbekenh ngaye ngamar-
rkdjawam birrimekbe nawu karridangerinj
bu ngandimarnedokme kabirrire kore ngudda.
Bedda ngurridjarrkdurkmirri bu ngurrimarn-
burrimen moneykenh bu ngurriyingkihkurme,
kaluk bu ngaye ngamre yerreh. Kuhni bu ngur-
rikurduyime, wanjh birriwern kabirriburrbun
bu ngudda ngurriweymak, dja minj ngurrid-
jalkurduyime kore djal bininj ngundidjurrkwon.

*God Ngunkukenwon Ngudberre Ba Bu Ngur-
rbenbidyikarrme Birribuyika Bininj*

2 Corinthians 9:6-15

⁶ Ngurriburrbun ba ngurrimenmenbekkan
kuninjkunu. Nawu bininj karrudjeng mand-
jalkudjikudji manmim, kaluk bu mankolhde kad-
jordmen wanjh manyahwurd manme kamang.
Dja nawu bininj karrudjeng manwern manmim,
kaluk bu kadjordmen wanjh manwern manme
kamang.

⁷ Ngayime bu ngudda ngurriweyka bu ngur-
riwon ngudman bu ngurridjare kore kukange
ngudberre, dja yuwn bu mak ngurribalnjl-
ngwarremen bu ngurriweykan dja mak yuwn
bu ngurriweykan kore bininj ngundidjurrkwon.
Dja kuhni burrkyak. God wanjh kabenmarned-
jare bininj nawu kabindiwon bu kabirridjald-
jekme kore kabirrikurduyime.

⁸ God nungan ngundjalmarnekurduyime
kunmak kunwern kore njalehnjale ngurridjare.
Wanjh kunu munguyh ngurridjalmang
bu kahwernmerren ngudberre ba bu

ngurrbenmarnekurduyime kunmakmak
kunwern bedberre nawu birribuyika bininj.

⁹ Kunmekbekenh kabimbuyindi kore djurra bu kayime, "God kabenwon kunmak kunwern bu djal burudjang nawu birrimarladj bininj kore kubolkwarlahkenh rowk. Nungka wanjh kadjalkurduyime bu djal kunmak munguyh munguyh." [Psalm 112:9]

¹⁰ God kabenwon birriwarlahkenh bininj manbu yehyeng rowk. Kabenwon manmim ba bu kabirridudjeng. Kabenwon manme ba bu kabirringun. Nungka wanjh ngunwon ngudberre manwern manmim, ba bu ngurrbenmarnekurduyime kunmak birribuyika birridjalwern bininj.

¹¹ Ngayime bu nungka ngunmarnbun bu ngurridjalkuken munguyh ba bu ngurriweymakmen munguyh. Ngad ngarrikan nawu ngudda kandiwon bedberre birribuyika nawu karridangerinj, dja bedda bu kabirrimang, wanjh kabirri-manjbun nawu God.

¹² Kuhni bu ngurrbendjalbidyikarme nawu God nuye bininj. Dja kunbuyika warridj. Wanjh kunu birriwern bininj kabirridjalmanjbun God.

¹³ Bininj birriwern ngundikurdunan kore ngurriweykan moneykenh, dja wanjh kabirriburrbun ngudda ngurriwoybukwon God. Kaluk bedda wanjh kabirriburlume God bu kuninjkunukenh bu ngurriwokmarrkmey kunmak kunwok manbu Christbeh. Ngurrimulewarren bu Christkenh, dja mak ngurriweymak kore ngurrbenbidyikarme nawu

birridjalwern bininj. Kumekbekenh wanjh kabirridjalburlume God.

¹⁴ Dja mak ngundimarnedjare ngudberre bulkkidj duninh, dja kabirridi yiwarrudj ngudberre dja bu kuninjkunukenh kore kunmakmakkenh God ngunwong ngudberre.

¹⁵ Mah, wanjh karridjalmanjbu God bu kanwong manbu nawernhmakkaykenh nuye, nawu minj karribayahme!

10

Paul Benbengdayhkeng Bininj Nawu Birriyolyolmi Nuye

2 Corinthians 10:1-6

¹ Bolkkime ngaye Paul wanjh ngayolyolmerren dja marrkdjawan ngudberre. Ngaye ngangunj-djikan nawu Christ bu ngayime djal yalyal, dja minj mak ngaburlumerren, dja kunmekbekenh ngaye djawahdjawan ngudberre. Yikahwi ngudberre bininj kabirriyime bu ngaye ngawokwel-dan ngudberre bu ngamre kore ngudberre, dja mak ngakangebuk bu ngaye djarreh ngahdi.

² Dja wanjh burrkyak duninh. Bu ngaye ngamre wardi ngabendung birrimekbe bininj. Bedda kuhni kabirriburrbun bu yimankek ngad ngarrbenngunj-djikan bininj nawu kondah kurorrebeh. Dja ngaye marrkdjawad-jawan ngudberre bu minj kandimarnbun bu ngaye ngakangebukworren dja ngabangmen bu ngamre ngabenmarnewokdi birrimekbe bininj kore ngudberre. Ngaye minj ngadjare kunmekbe ngakurduyime bedberre.

³ Ngad wanjh karrihni rowk kore kondah kurorre bu bolkkimekenh, dja wanjh minj karidangwerren dja minj karriburren bu karohrok yiman kayime bininj nawu kondah kunred ngarre bu kabirriburren.

⁴ Bu ngad yiman karriburren wanjh kunbuyika duninh. Kaluk ngad nawu karrikarme yiman mankole manbu kakarme kundulkarre God nuye dja kanwon ba bu karribularrbun kunmayali kunwarre. Ngad mak karriburriwe kunwok manbu minj kunwoybuk.

⁵ Bu bininj kabirrikarme kunmayali kunwarre manbu kabenmarnbun bu bedman kabirriburlumerren dja kabirriwokburriwe nawu God, wanjh ngarrimayalibularrbun kore kabirridjalbengkan. Ngad wanjh ngarrbenbukkabukkan birrimekbe bininj ba bu kabirrimayaliborledkerren dja kabirrimayalikerrngehmen ba bu kabirriwokmarrkmang nawu Christ.

⁶ Ngad ngarriburrbun bu ngudda ngurriwokmarrkmang Christ munguyh munguyh kore kukange ngudberre rowk. Kaluk bu woybukkih ngurriyime, wanjh ngad ngarrbendung yikahwi birribuyika bininj nawu minj kabirriwokmarrkmang nawu Christ.

Paul Yolyolmerrinj Bu Karrurkmirrikenh

2 Corinthians 10:7-18

⁷ Ngudda nawu kandidjadme, wanjh yuwn bu ngurridjalburrbun kore kurobbe ngurrianan. Ngurriwernhburrbun kore kanjdji. Yiddok ngurriyime bu ngudda woybukkih bininj nuye Christ? Wanjh ngurriburrbu ngad mak bininj nuye

Christ yiman kayime ngudda. Mah, wanjh ngurriyawoyhburrburbu.

⁸ Yikahwi ngudda kunubewu ngurriyime bu ngaye yimankek ngaburlumerren ngardduk, dja bonj, ngaye minj ngayeme. Kunubewu ngaburlumerren bu kunyahwurd bu ngayolyolme kore nawu Kawohrnan Rowk kanwon ngadberre kundulkarre. Kaluk nungka kanwong ba bu ngudda ngundimurrngrayekwon dja minj ngundimarrkwarrewon.

⁹ Ngaye minj ngadjare bu kelehme ngudberre bu kuhni ngabimbun kore djurra ngudberre.

¹⁰ Yikahwi bininj kunubewu kabirriyime, “Paul nuye djurra bu kabimbun nakka kundulkarre dorreng dja mak nakuken, dja bu kamre karridjarrkdi wanjh kunukka kangudjwarremen, dja mak bu kawokdi, wanjh djal larrk.”

¹¹ Nakka minj kunwoybuk. Bininj nawu kuhni kayime, wanjh wohburrbu bu woymbukkih ngad ngarrikurduyime kore ngarriyingkihimbom. Bu ngarridi djarreh kore ngarribimbun djurra, dja bu ngarrimre kore ngudda karridjarrkdi, wanjh ngarrikurduyime kore ngarriyingkihimbom.

¹² Karrbenburrbun yikahwi bininj nawu kabirringeykimukworren. Ngad minj ngarriraworren dja minj mak ngarridjare ngarriyimerran yiman bedda nawu birribengwarr. Bedda wanjh kabirrikarremarnburren kore kabirridjaldjadmerren ba bu bedman kabirrimakwarren.

¹³ Dja ngad minj ngarriburlumerren munguyh, dja ngarridjalburlumerren bu kore God ngan-

wong manbu ngarriyidurrkmirrikenh ngadberre, yiman kore bu ngarridurrkmirri ngudberre.

¹⁴ God wanjh kanwong ngadberre bu ngarridurrkmirri nuye kore kerrngehkenh ngarrimwam kore ngudda bu ngundimarnekang kunmak kunwok manbu Christkenh. Minj ngarriburlumerremeninj bu minj kunmekbekenh ngarrikurduyimeninj.

¹⁵ Kuhni ngarridjalburlumerremen bu ngadman ngarridurrkmirri manbu ngadberre kore God kanwong. Dja minj ngarriburlumerremeninj kore birribuyika bininj kabirrikurduyime. Ngad ngarridjaldjare bu ngurriwerhborlhme kore ngurriwoybukwon God, dja mak bu kawernmerren kore ngarriyawoyhdurrkmirri kunkimuk kore ngudberre. Kuhni wanjh God kanwong ngadberre, dja minj kunbuyika ngarriyime.

¹⁶ Kaluk yerrehkah wanjh ngarribalre bu ngarrbenmarnemulewan mahni kunmak kunwok kore kubolkbubuyika kore bewhkah ngudberre, kore minj nangale nabuyika karrurrkmirri. Dja kuhni minj ngarridjare ngarriburlumerren kore nabuyika bininj ngokko bimarnedurrkmirri God.

¹⁷ Ngurriburrbun kore kabimbuyindi bu kayime, "Nangale kadjare bu kaburlumerren, wanjh nakka bidjalburlumen nawu Kawohrnan Rowk." [Jeremiah 9:24]

¹⁸ Nawu Kawohrnan Rowk wanjh nadjalkudji kabimakwan bininj, dja minj mak kabimakwan bininj nawu nungan kaburlumerren.

11

Yikahwi Bininj Nawu Bedman Kabirringeyburren Apostles

2 Corinthians 11:1-15

¹ Bolkkime ngaye bengdayhke ngudberre dja wardi ngurriyime bu ngaye yiman ngabengwarr. Dja bonj, djawan bu kandibekkabekkan dja yuwn bu kandimarnedjekme!

² Ngaye wanjh ngayimerranj yiman kayime kornkumo ngudberre, dja ngaye yiman ngaberrebom nawu Christ bu ngudda ngunemarrenkenh, yiman ngalyawk duninh. Dja bolkkime yiman ngakirndangen ngudberre bu ngudda ngurriyimerranj yiman kayime ngalwarre ngalyawk dja Christ kunubewu kakirndangen ngudberre.

³ Ngudda yiman kayime ngalyungkih daluk ngalbu Eve. Ngalka wanjh bidjalwokmey nawu nayin kodjkuluwern dja bimayaliborledkeng. Kaluk kunmekbe ngakele wardi karohrok bu ngurribawoyi nawu Christ, nawu woybukkih nadjalkudji ngurrimarnedjare. [Genesis 3:1-5]

⁴ Kuhni ngayime. Ngad ngundimarnemulewam bu Jesuskenh, dja ngudda ngurriwokmey, dja mak ngurrimey nawu Namalngmakkaykenh. Dja bolkkime ngudda kunu ngurrbenbekkan birribuyika bininj nawu ngundimarnemulewan nabuyika Jesus, dja mak ngurrimang namalngbuyika kore warridj manbuyika kunwok ngurribekkan. Kab njalekenh ngurridjalwoybukwon kunwokbuyika manbu minj kunwok kunmak duninh?

⁵ Bininj nawu ngundimarnemulewam manin-jmanu kunbuyika kunwok, wanjh minj bedda apostles duninh. Wardi ngurriyime bu bedda yimankek birrikihkimuk apostles, dja bonj, minj bedda birrimak yiman kayime ngaye nawu apostle duninh.

⁶ Kunubewu ngurridjare ngurrbenbekkan bu kabirriwokdi bu ngurriyime birriwokmak. Dja ngaye minj ngaborlhmeninij bu ngadjalwokmak. Dja ngaleng ngawernhborlhmeng kore kunmayali manbu kunwoybuk. Kaluk ngad ngundibeng-dayhkeng kunwernkah dja ngurriburrbun bu kunwoybuk ngarikarme.

⁷ Mah, dja kandibekkabekkan bolkkime. Ngamulewam God nuye kunmak kunwok ngudberre manbu minj ngurrikarremulewayi. Ngayemandeleng ngamarladjworrinj ngudberre dja marnbom ngudda ngurrikukenmen. Yiddok ngudda ngurriyime kunukka ngakurduyimeng ngudberre?

⁸ Nawu money kunwardde ngandikukwong birribuyika bininj nawu yiwarrudj kabirrikarme bedberre, wanjh ngakang money nawu kunwardde kore beddabeh ba bu ngaye wanjh munguyh ngarrurrkmirri bu bidyikarmeng ngudberre.

⁹ Dja bu yiman njale nawu ngadjareni-wirrinij bu kumekbe karihni. Wanjh kunukka minj warrewoyinj ngudberre bu djawahdjawayi. Kaluk nawu karridanginj bininj birrimwam kore kunred Macedoniabeh wanjh ngandiwong rowk nawu ngadjareni. Ngaye minj marrkebbuyi ngudberre kore baleh yarrkka, dja mak minj

mak bolkkime djanwohme.

¹⁰ Yoh. Ngaye ngaburlumerren bu kunmekbe ngakurduyime ngudberre. Minj nangale nawu walembek kore kunred Greece ngangurdke bu ngaburlumerren kuninjkunukenh. Nawu Christ ngakarrme kore kukange ngardduk, dja kunmekbekenh ngaye ngadjalyime kunwoybuk.

¹¹ Dja njalekenh ngaye ngayolyolmerren bu kuhni rowk? Ayh? Yiddok ngudda ngurriyime ngaye minj marnedjare ngudberre? Dja God kaburrbun bu ngaye woymbukkih marnedjare ngudberre bulkkidj duninjh.

¹² Ngaye wanjh munguyh kuhni ngadjalkurduyime kore ngakurduyimeng bolkkime, ba ngadjare ngabengurdke birrimekbe bininj nawu kabirringeyburren apostles. Bedda kabirridjare kabirriburlumerren bu kabirriyime yimankek kabirridurrrkmirri karohrok yiman kayime ngad nawu apostles duninjh.

¹³ Wanjh birrimekbe bininj nakka minj woymbukkih duninjh apostles dja nakka nanu kabirridjalkurren bu kabirridurrrkmirri, bedmandeleng kabirrikukborledkerren yimankek apostles duninjh nuye Christ.

¹⁴ Kuhni minj ngad karrikangebarrhme bu kuhnikenh. Karriburrbun nawu Satan nakka kakukborledkerren nungandeleng yiman kayime angel nawu kakukbame.

¹⁵ Kaluk ngad kuhni minj kankangehbarrhke kadberre bu bininj nawu kabirrimarnedurrrkmirri Satan, nakka mak kabirrikukmarnburren bedmandeleng bu yimankek kabirridurrrkmirri kore kunmakmak. Kaluk bu kayiburnbunkenh,

wanjh nakka kabirridjalmang rowk kore baleh yarrkka kabirrikurduyime bu bolkkime.

Paul Yolyolmerrinj Bu Nuye Djak-bekkabekkangkeh

2 Corinthians 11:16-33

¹⁶ Ngaye yawoyhmarneyime ngudberre, yuwn nangale kaburrbun bu ngaye yiman walakkih ngabengwarr. Dja bu ngudda ngurriyime ngaye woybukkih ngaye ngabengwarr, wanjh kandikimang dja kandibawon ba ngaye kunu ngabal-burlumerren bu djal kundedjumbung.

¹⁷ Kuhni bu kab ngayeman ngahdjalwohburlumerren, ngaye minj ngayolyolme yiman kayime nawu Kawohrnan Rowk kahwokdi dja ngadjalwokdi yiman ngabengwarr.

¹⁸ Birriwern bininj kore ngudda kabirrihburlumerren yiman kayime nawu kurorre-waken bininj kabirriburlumerren. Mah, wanjh ngayemanwali ngaburlumerren warridj.

¹⁹ Ngudda ngurriyime yimankek ngurrikod-jkuludjad, dja kunmekbekenh kunu ngurrbenbawon nawu birribengwarr bininj bu kabirriburlumerren bedman.

²⁰ Kaluk ngudda ngurrbenbawon bininj bu ngundibongkarrme, dja mak ngundimarnedjirdmang, dja mak ngundimarladjwon dja mak kabirrikurrmerren bu ngundimarnedokme, dja mak ngundikiyarrkwidjbihke! Ngudda yiman ngurrbenmakwan birrimekbe bininj!

²¹ Kunukka wanjh ngadjalyemekarrinj ngaye bu ngayime ngadkunu ngarringudjwarreni dja

minj karohrok ngarrikurduyimeninj kunmekbe ngudberre!

Mah, wanjh kandibekka bu ngayolyolme yiman kayime ngabengwarr! Birringale bininj birrikelebuk kore kabirriburlumerren, wanjh ngaye warridj kunu ngakelebukmen bu ngaburlumerren.

²² Bedda yiddok Hebrew bininj? Mak ngaye wanjh! Yiddok bedda nawu Israel benkeb-mawahmeng? Mak ngaye nanu! Yiddok bedda kabirriyime Abraham bu mawah duninh bedberre? Wanjh ngaye mak!

²³ Yiddok bedda kabirrihmarnedurrkmirri nawu Christ? Ngaye warridj, dja ngabenyur-rhke kore ngamarnedurrkmirri! Ngaye ngayime bu ngabengwarr bu kuhni ngahyime, dja bonj, kuhni kunwoybuk! Ngaye ngarrurrkmirranj kunrayek minj kunu bedda. Ngaye mak ngarurrkkendi kunwernhkah dja bedda burrkyak, wardi kundjalkudjikenh nuk bokenhkah. Ngaye mak ngakanjbabangni bu ngandihbuni, dja bedda kundjalyahwurd. Ngaye darnkih ngarrowimeninj bu djal kunwernhkah.

²⁴ Kunbidkukudji ngaye kandihkukmorrongi nawu Jews bininj mak thirty nine kunmorninj ngakarrmi kore ngandihwidjbihkeyi.

²⁵ Mak danjbikkah wanjh ngaye ngandibuni kundulk kunkimuk dorreng. Kunkudjikenh ngaye ngandikodjdoy kunwarddewi bu ngarrowimeninj. Mak danjbikkah bu ngawam kabbala dja nganmarneyibmeng. Kunkudjikenh kunmekbe yimerranj ngaye ngawurlebmi

kukakkudji dja kunbarnangarrakudji kore kurrula bu djarreh duninh kore kukadjid. [Acts 16:22]

²⁶ Ngaye munguyh ngadjalrenghehrey kubolk-bubuyika dja minj baleh ngadjaldiwirrinj bu kunkuyeng. Ngakuyinngakmeninj kore manwern mankabomak. Yikahwi wanjh birribang bininj nawu birridedjdjolkwern wanjh ngandibuyi bu ngarrowimeninj. Yikahwi nawu ngarriredboni, wanjh ngandikoweng dja birridjareni ngandibuyi. Yikahwi bininj nawu minj Jews birridjareni ngandibuyi. Ngaye mak ngawarredongi kore kunred kubolkkikhkimuk mak kore kurralk, dja mak kore kurrula. Dja mak ngaye ngahdjalngalkeng kunrayek kore bininj nawu kabirrikurrehkuren bu kabirriyime kabirriwoybukwon Jesus.

²⁷ Dja mak ngaye ngarrurkmirri munguyh kunrayek dorreng, dja mak ngangudjwarreminj kore ngahdurkmirri, dja yikahwi ngaye minj ngakeyuwirrinj. Ngaye yikahwi mak ngamarwedoweni dja mak ngakombukdoweni, mak kundjalwernhkah bu ngarey manmeyak. Mak ngaye ngabonjdjekdoweni kunmadj yak, dja minj ngakarmeninj.

²⁸ Dja kunbuyika warridj ngahkarme. Kunmekbe ngaye munguyh ngangorarkan yiman kundulmuk kore ngabenburrbun nawu yiwarrudj bedberre bininj kore kubolkwern kabirribebbedi.

²⁹ Bu nakudji kangudjwarremen, wanjh ngaye mak ngabekkarren bu ngangudjyawarren. Bu nawu namarnde duninh kapidjurrkwon nan-

gale bininj dja kabimarnbun kakurduyime kunwarre, wanjh ngaye mak ngabekkarren ngawernhkangewarremen.

³⁰ Mah wanjh, bu ngaye yimankek ngaburlumerren ngardduk, wanjh kunu ngaye ngamulewarren bu ngadjalngudjwarrekenh.

³¹ God kaburrbun ngaye minj ngakurren. Nungka wanjh God dja Kornkumo nuye Jesus nawu Kawohnan Rowk, dja mak nungka karriburluburlumen munguyh.

³² Korroko bu ngaye ngahni kunred Damascus, dja nawu governor biwokmarrkmangi nawu King Aretas, wanjh djareni ngandukkayi ngaye, wanjh nungka benkurmekurmeng bininj nawu kabirrihbolknahnan kumekbe kore kubolkkimuk ba bu ngandidarrkidmayi.

³³ Dja ngardduk nawu djawirna ngandikoluyhweng ngaye kore basket ngahdahkendi kumekbe kore rurrkni warnamyoy manbu mankimuk. Wanjh kunu ngaye ngabebmeng kore namekbe governor nawu bolkwohnang kumekbe.

12

Paul yimeng, "Bu ngaye ngangudjwarremen, wanjh kunu ngaye woybukkiah ngamurrngrayek."

2 Corinthians 12:1-10

¹ Ngaye minj ngangurdme kore ngahburlumerren. Bu kuhni wanjh minj njale ngurrimang, dja bonj, ngaye kunu ngayolyolmerren kore nawu Kawohnan Rowk ngandjalwong

ngaye bu ngabukirrinani dja mak kore nganbukkabukkang.

² Ngaye ngaburrbun nakudji bininj nawu benebelbmerrinj Christ, nawu wam kaddum kore Heaven duninh. Wanjh korrokoni bimarnekurduyimerranj yiman fourteen mandjewk. Ngaye minj ngawernhburrbun kunubewu bu kunburrkwi wam dja kunubewu djal kunmalngwi nuye. Nadjalkudji God kaburrbun bu bimarnekurduyimerranj!

³⁻⁴ Dja ngaye ngawernhburrbun bu naninjanu bininj wanjh God bikang kaddum kore kubolkmakkaykenh kabolkngeyyo paradise* God nadjalkudji kaburrbun bu nahni bininj wam kunburrkwi, dja nuk kunmalngwi. Dja ngaleng ngaye ngahburrbun bu nahni bininj bekkang kunwern kunmakmak duninh. God minj kabibawon bu kabalmulewan kunwern kore bininj bedberre.

⁵ Kuhni rowk nganmarnekurduyimerranj! Dja ngaye minj ngayeman ngaburlumerren. Ngaye wanjh ngadjalburlumerren bu ngamulewarren kore ngangudjwarrekenh.

⁶ Dja bu ngaye ngadjareniwirrinj ngaburlumerrimeninj ngayeman, wanjh ngaye kunu minj ngabengwarr, dja kunu ngayolyolmeninj bu djal kunwoybuk. Dja bonj, ngaye wanjh minj ngakurduyolyolmerren bu ngaburlumerren. Ngadjare bininj bu ngandidjalkurdunan dja ngandidjalwokbekkan,

* **12:3-4** "Paradise" kamenyime God nuye kubolkmakkaykenh. Ngurrina kore Luke 23:43 dja Revelation 2:7.

dja djal kunmekbekenh ngandiburlume.

⁷ Wanjh kunu minj ngaye ngawernhburlumeren kore kunmekbe kunmakkaykenh duninh nganbukkang ngaye, dja God kanngurdheng bu nungka nganwong kunyid dja nganmarnbom bu yiman kayime ngakanjbabang. Nahni kunyid makka yiman kayime kunwok nuye namarnde munkeweng ngardduk. Bu kunmekbekenh wanjh ngaye minj ngaburlumerrimeninj kore kundjalmak ngahnanikenh.

⁸ Ngaye danjbikkah ngamarrkdjawam nawu Kawohrn Rowk bu kamang maninjmanu kunyid ngardduk ba bu ngangehme.

⁹ Dja bonj, nungka nganmarneyimeng ngaye, “Yidjaldjarenin ngardduk kunmakmak ngaye won bu djalburudjang. Bu ngudda yiwernhgudjwarre, wanjh ngaye ngardduk kundulkarrekimuk won ngudda.” Wanjh kunmekbekenh kunu ngaye ngadjalwernhmarrmarr bu ngayolyolmerren bu ngangudjwarre bu ngaburlumeren. Kunu Christ kundulkarre nuye kani kore ngaye.

¹⁰ Bu kuninjkunukenh ngaye ngamarrmarr kore ngahkarrme kunngudjwarre ngardduk, dja mak kore ngandiwirrihme, dja kore kunrayek nganmarnebebme, dja mak bu bininj ngandiyolyolme bu kunwarre dorrengh, dja ngandinjirrhmiwon, dja mak kore kunwern kunyid ngamang rowk bu kunmekbekenh nganebelbmerrij nawu Christkenh dja ngamarnedurrkmirri nuye. Kunmekbekenh kunu bu ngaye ngangudjwarremen, wanjh kunu ngaye woybukkih ngadjalmurrngrayek.

*Paul Kabenmarnedjare Bininj Nawu Yiwarrudj
Bedberre Kore Corinth*

2 Corinthians 12:11-21

¹¹ Mah, ngaye ngayolyolmerrinj yiman kayime ngabengwarr, dja njalekenh? Wanjh ngudda minj kandimarneyimeninj bu kunmak, dja wanjh ngayeman ngayolyolmerrinj. Ngudda ngurriyime bu ngaye wanjh ngamarladj yiman yeng ngaye. Dja bonj, birrimekbe bininj nawu ngurrbengeyibun “Nawu birrikihkimuk apostles!” wanjh ngaye mak ngarrirohrok!

¹² Ngurriburrbu kunwern ngakurduyimi kundulkarre dorreng ngudberre kore karridjar-kni. Dja God ngunmarnbom bu ngurrikangebarrhmeng kore durrmirranginj kore ngaye. Ngaye minj ngamarrkbaworring! Dja njalekenh minj ngurriburrbun ngaye wanjh apostle dun-injh?

¹³ Ngurriburrbun kuninjkunu warridj. Yid-dok ngurrimak? Dja nuk yiddok bedberre bininj nawu yiwarrudj kabirrikarme kore kubolkbubuyika ngundiyurrrhke ngudberre? Dja mankudji kawohbuyika. Ngaye minj njilng-warrewoyi bu djanwohmeninj ngudberre. Aba, kandimarnebengmidjda bu kuhnikenh!

¹⁴ Ngaye wanjh bolkkime ngamarnburrinj bu balyawoyhyikan ngudberre danjbikkah. Ngaye minj ngadjare bu kandingorrrkan bu kandikukwon njalehnjale. Burrkyak. Ngaye minj ngadjare njale kore ngudda. Ngaye djal ngudda marnedjare ngudberre, dja ngudda yiman kayime ngardduk wurdwurd. Ngurriburrbun bu wurdwurd minj kabirrihkarekurrme bu kabindi-

won ngalbadjan dja kornkumo. Dja wanjh bedda ngalbadjan dja kornkumo kabindiwon berrewoneng wurdwurd nawu njale kabenehkarrme.

¹⁵ Wanjh ngaye ngamarrmarr bu won njalehn-jale nawu ngahkarrme ngudberre yiman ngaye-mandeleng. Ngaye ngarrurkmirri ngudberre kaluk bu ngangudjyakworren. Ngaye ngayime bu kunmekbekenh ngaye wernhmarnedjare ngudberre! Kab ngudda yiddok ngaye kandi-marnedjare bu djal walakkih?

¹⁶ Bonj, ngaye minj warrewoyi ngudberre bu djanwohmeninj yiman bu kandingorrkani. Dja yikahwi ngurriyime ngaye yimankek koweyi ngudberre, bu ngakurreni bu darrkidmeyi ngudberre.

¹⁷ Burrkyak! Bu ngaye ngabenmunkeweng bininj bu ngundibidyikarmeng, yiddok bedda ngundikoweng bu ngundimarnbuyi ngaye ngandikukwoyi? Burrkyak.

¹⁸ Ngaye ngadjawam Titus bu kamre kore ngudda, dja mak ngamunkeweng nawu ngad karridanginj benemdjarrkwam. Yiddok Titus ngunkowimeninj ngudberre? Yiddok? Burrkyak. Ngudda ngurriburrbun bu woybukkih Titus dja ngad ngarrirohrok bu ngarridjarrkdurrrk-mirranj dja ngarridjarrkkarrme kunmayalikudji.

¹⁹ Ngudda nawu karridabbolk ngadberre, wanjh ngaye marnedjare. Yiddok ngudda ngurriyime bu ngad ngarridjalyolyolmerren ba bu ngarrimakwarren kore ngudda? Dja burrkyak, ngad kunu ngarriwokdi kore ngarribelbmerrinj nawu Christ, dja kore God kannan. Ngad wanjh ngarridjare munguyh ngundimurrngrayekwon

ngudberre kore ngarriwokdi dja ngarrikurduyime ngudberre.

²⁰ Nganjilngwarre bu ngamre karriyawoyhnarren, wardi karribekkarren dja karrinjingwarreworren. Wardi karriyimerren bu minj karridjalmak bininj. Dja mak nganjilngwarre bu yikahwi ngudberre wardi ngurridangwerren, dja nuk ngurrikirnwern, dja nuk ngurriyidwern. Dja kunubewu ngurriyarlarrkerren, mak bu ngurriyolyolmerren, dja ngurriburlumerren, dja wardi minj ngurrimarnburren bu mandjadkenh.

²¹ Yoh. Bu ngamyawoyhdurdeng dja karriyawoyhnarren, wanjh ngamre kunnjingwarre dorreng. Dja ngayime kunu nawu ngardduk God nganmarnbun ngayemengalme kore ngudda ngudberre. Ngaye wanjh nganjilngwarre bu ngabenngalke birriwern bininj kore ngudda nawu kabirriyime kunwarre yiman kabirrimayaliwarre, dja kabirridjirdmarren bininj dja daluk, dja kabirridjalyo kore kunwarre duninj. Dja bu bedda minj birriwarnyakmulewarrimeninj bu birribawoyi kore kunwarrekenh wanjh kunu ngaye ngayemengalme.

13

Paul Benbengdayhkeng

2 Corinthians 13:1-10

¹ Ngaye wanjh ngamre bu danjbikkah yikan ngudberre. Ngadjare ngurriyingkihburrbun kuhni bu kabimbuyindi, “Bu benebokenh dja nuk birridanjbik bininj kabirribebbeholyolme bu kundjalkudji birrikurdunang, wanjh karrbenwoybukwon.” [Deuteronomy 19:15]

² Kunmekbe bolkyimi bu ngaye ngamwam bokenhkah ngudberre, wanjh ngayingkih bengdayhkeng ngudberre kore ngudberre bininjenh nawu kunwarre birrikurduyimi. Dja wanjh bolkkime ngaye ngayawoyhbengdayhke bu ngahdi djarreh. Kuhni ngayime, bu bolkkime ngamdurndeng wanjh kunukka minj mak ngaye ngabenmarnekelkdan bininj nawu kunwarre birrikurduyimi bu kunkare, dja mak birribuyika nawu kabirridjalkurduyime kunwarre bu bolkkime.

³ Yiddok ngudda ngurridjare ngurriwoybukwon bu Christ nganmarnewokdi ngaye ba bu ngaye marneyime nuye kunwok? Wanjh ngaye woybukkih ngayime nawu nungka minj kangudjyawarren bu ngundjadme ngudberre, dja nungka nawu nawernhdulkarrekimuk duninjh kore ngudberre.

⁴ Ngurriburrbun bu Christ nungka ngudjyawarrinj bu birribom kore kundulk cross, dja wanjh bolkkime kahdarrkid kore God nuye kundulkarre. Wanjh karohrok bu ngad ngarringudjwarre yiman Christ nawu ngarribelbmerrinj, dja wanjh ngad kunu ngarridjarrkmimbiminj Christ, kore God nuye kundulkarre ba bu ngundimarnedurrrkmirri ngudberre.

⁵ Wanjh kab ngudman ngurrikangenarrimen bu yiman ngurrikangewoybuk nawu Christ. Ngurrirohrokmerrimen. Ngudda wanjh ngurriburrbu woybukkih bu Christ Jesus kahni kore kukange ngudberre. Dja med, yiddok ngurrikurrij? Ngaye ngayingkih bengan bu Christ kahdi kukange ngudberre.

⁶ Dja ngad warridj, bu ngudda kandirohrokme wanjh ngurriburrbun bu woybukkih Christ Jesus kahdi kore kukange ngadberre warridj, dja minj ngarrikurren.

⁷ Bolkkime ngad wanjh ngarrimarnedi yiwarrudj dja ngarridjawan God ba bu minj ngudda kunwarre ngurrikurduyime. Kuhni minj kuninjkukenh bu bininj kandimakwan ngadberre, dja bonj, minj kunkimuk. Dja bu bininj kabirriyime yimankek ngarribarabom, wanjh bonj, ngad kunu ngarridjaldjare bu ngudda minj ngurribarabun, dja ngurridjalkurduyime kunmak.

⁸ Dja ngad minj ngarriwokwe kore kunwoybuk dja wanjh ngarridjalkurduyime kore kunwoybuk kayime.

⁹ Bu ngudda yiman ngurrimurrngrayek dja ngad ngarridjalngudjywarren, wanjh bonj, ngarridjalmarmarr. Wanjh kunukka ngundimarnedi yiwarrudj ngudda ba bu ngurriwernhmakmen kore God.

¹⁰ Ngaye ngayingkihbimbun nahni djurra ngudberre kondah, kore ngahni djarreh. Ngakarrme kundulkarre kore nawu Kawohrnan Rowk nganwong, dja ngadjare ngurriyingkih-marnburren ba bu ngamre yikan ngudberre bu djal kamak rowk, dja minj ngayiddung ngudberre dja minj mak ngarrangrayek bu nan ngudberre. Ngurriburrbun nawu Kawohrnan Rowk nganwong mahni manbu kundulkarre bu ngarrurrkmirrikenh nuye ba bu murrngrayekwon ngudberre, dja minj ngadjare kukwarrhke ngudberre bu ngurrimankan.

Paul Benmarneyimeng Bobo

2 Corinthians 13:11-14

¹¹ Nawu karridanginj, ngaye wanjh woknan bu bobo marneyime ngudberre. Wardi ngurrirohrokmen bu ngurridjalkurduyimen kunmak rowk ngurriyakwon. Dja kandiwokmang kore ngaye bengdayhkeng dja marrkdjawam ngudberre. Ngadjare ngurridjarrkmayalikudjinin mak kunmodmikenh dorrengh bu ngurridjar-rknin. Wanjh God nawu ngunwon nuye kunmodmikenh, dja nawu ngundjalmarnedjare, wanjh ngurridjarrkdi munguyh.

¹² Ngurribunjhmarrimen bu djal kunmakkenh kore ngurrimirndemornnamerren.

¹³ Nahni nawu God nuye birriwarlahkenh bininj wanjh ngundibalmarnemunkewe kunwok kunmak ngudberre.

¹⁴ Ngadjare Jesus Christ nawu Kawohrnan Rowk bu ngundjalkongibun munguyh, dja mak God ngunmarnedjarenin, dja mak Namalng-makkaykenh ngurridjarrkdin ngudberre rowk.

God Nuye Kunwok
The Holy Bible in the Kunwinjku language of
Australia

copyright © 2018 Bible Society of Australia

Language: Kunwinjku (Gunwinggu)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2024-12-28

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 28 Dec 2024

1e76c3c7-fc1a-5488-bdac-9a98d749a074